

Toezicht houden

Door verenigingen in een zwembad

knzb

Over de wet, verantwoordelijkheden,
misverstanden en voorbeelden.

KNZB, 2024

Het houden van toezicht in een zwembad is een belangrijke taak tijdens het beoefenen van de zwemsport. Tijdens activiteiten in een zwembassin kan iemand onwel worden of kunnen andere voorvallen zich voordoen waarbij verdrinking of ernstig letsel kan ontstaan bij de sporter. Activiteiten voor verschillende doelgroepen kennen andere risicoprofielen.

Gezamenlijk met de verenigingen en exploitant willen we de zwemsport zo veilig mogelijk houden voor iedereen. Hoewel de wetgeving in principe duidelijk is, bestaan er toch interpretatieverschillen over de hantering daarvan. In dit artikel zal ingegaan worden op de wetgeving en met welke rechten en plichten een zwemvereniging te maken heeft.

De Omgevingswet (per 1-1-2024)

Met de komst van de Omgevingswet worden de regels over het beschermen van de veiligheid en gezondheid bij zwemmen in het nieuwe juridische stelsel geïntegreerd. Voorheen was dit omschreven in een aparte wet, de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (Whvbz) en het Besluit hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (Bhvbz). Nu is dit omschreven in hoofdstuk 15 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal: onderdeel van de omgevingswet). Een deel van de normstelling is nagenoeg ongewijzigd. De inhoudelijke normstelling is achter gebleven bij nieuwe inzichten en ook op ontwikkelingen in andere landen. Waarin het Bhvbz gedetailleerde regels werden gesteld aan de inrichting en exploitatie van badinrichtingen wordt daar onder de Omgevingswet afstand van gedaan. In de Whvbz moesten zwembaden per bassin een toezichthouder plaatsen. In de nieuwe omgevingswet moet het risico op verdrinking beheerst worden, hoe dit gedaan wordt is aan de exploitant. Binnen de Bal staat de specifieke zorgplicht (veiligheid van gebruikers) centraal. Met deze omslag wordt meer aangesloten bij de eigen verantwoordelijkheid van degene die gelegenheid biedt tot zwemmen. De verplichting tot het beschermen van de gezondheid en veiligheid van de gebruikers blijft, maar er is meer ruimte om deze verplichting in te vullen.

Rol van de exploitant

De nieuwe wet zorgt ervoor dat de exploitant meer verantwoordelijkheden heeft. Dit betekent dat de exploitant alle risico's op verdrinking, letsel en gezondheidsschade in kaart moet brengen en dit vertalen naar beheersplannen. Een toezichtplan is bv een beheersplan op het onderdeel verdrinking. De exploitant moet ervoor zorgen dat de gebruikers geen letsel kunnen oplopen en de mogelijke gevolgen bij een risico verkleinen.

- *Toezichtplan*: het zwembad stelt een toezichtplan op waarin op basis van een risicoanalyse de werkwijze rond toezicht is vastgelegd. Hierin wordt rekening gehouden met de situering en inrichting van het zwembad en de verschillende doelgroepen. Het toezichtplan bevat ten minste de volgende onderdelen:
 - o *Risicoanalyse*: overzicht van zwembaden, risicoplekken, risicogroepen, aantallen gasten;
 - o *Kwantitatief en kwalitatief voldoende toezicht*: in relatie tot het aantal zwembaden, aantallen gasten, doelgroepen en risicogroepen;
 - o *Maatregelen ter ondersteuning van toezichthouders*: spiegels, camera's etc.;
 - o *Richtlijnen voor toezichthouders*: posities, tijdschema's, gedragsregels, aandacht voor toegangsregels;
 - o *Procedure bij openen en sluiten van het zwembad*: controle op reddingsmiddelen, communicatieapparatuur, zwembaden, waterkwaliteit, publieksruimtes.
- *Risicoanalyse*: hierin wordt op basis van de risico's een beheersplan opgesteld waarin maatregelen zijn opgenomen om de geïnventariseerde risico's te

beheersen. Daarnaast zal een registratie moeten worden bijgehouden van incidenten die zich voordoen in en om het zwembad waarbij gebruikers betrokken zijn. De risicoanalyse bevat in ieder geval:

- Een schematisch overzicht van de technische installaties
- Een plattegrond van de omgeving van het badwaterbassin
- Een omschrijving van de wijze van totstandkoming van de risicoanalyse

De exploitant heeft met de intreding van de nieuwe wet meer verantwoordelijkheden, maar heeft meer vrijheid om te bepalen hoe aan de voorschriften voldaan wordt.

Rol van de zwemvereniging

Elke exploitant is verantwoordelijk voor de veiligheid van de gebruikers en huurders. Op welke manier dit ingericht wordt kan door elke exploitant anders ingevuld worden. De exploitant moet zorgen dat hij de risico's beheerst, dus ook als jullie als vereniging het zwembad gebruiken. In de verhuurovereenkomst zullen de afspraken die het zwembad met jullie maakt schriftelijk vastgelegd worden. Het beheersen van de risico's wordt dan door zowel zwembad als vereniging uitgevoerd. Dit zijn de drie meest voorkomende constructies:

1. *De exploitant heeft alle verantwoordelijkheid:* hierbij is het zwembad verantwoordelijk voor zowel het toezicht houden als de BHV/EHBO. Let op: dit is vaak een dure oplossing voor de vereniging.
2. *De vereniging neemt het toezicht over:* de vereniging is verantwoordelijk voor het houden van toezicht op het moment dat u zwemwater huurt. De vereniging moet zich dan houden aan het toezichtplan. Het aanwezige bad personeel draagt bij calamiteiten zorg voor het nood- en ontruimingsplan. Check hierbij goed hoe bijvoorbeeld EHBO is geregeld en wat er van jullie verwacht wordt.
3. *Sleutelverhuur:* de vereniging is verantwoordelijk voor de veiligheid van de gebruikers. De exploitant is niet aanwezig, maar moet wel toezien dat de afspraken uitgevoerd worden. Bij deze laatste vorm kan het zijn dat jullie ook verantwoordelijk zijn voor het meten van de waterkwaliteit. Vraag het zwembad welke procedures gelden voor het meten en wat te doen bij over/onderschrijdingen van de parameters.

Het is belangrijk om vooraf een overeenkomst op te stellen samen met de exploitant. Hierin moeten de volgende punten omschreven staan:

- Leveringsvoorwaarden;
- Regeling voor aansprakelijkheid;
- Regeling inzake het omgaan met een calamiteit;
- Regeling inzake de schoonmaak;
- Regeling inzake het toezicht;
- Overzicht van bevoegde personen en vervangers (denk bijvoorbeeld aan BHV, Eerste Hulp, VOG voor zweminstructeurs).

Maak duidelijke afspraken!

Het maken van duidelijke afspraken in een huurovereenkomst zorgt ervoor dat vooraf alles duidelijk is. Laat u zich niet onder druk zetten om allerlei dure cursussen te gaan volgen. Bespreek met het zwembad de mogelijkheden om gezamenlijk iedere zwemmer veilig te laten zwemmen. Spreek duidelijk af welke taken worden overgedragen naar de vereniging, wat onder voldoende toezicht wordt verstaan en wat eventuele consequenties kunnen zijn. Eigen verantwoordelijkheid van de vrijwilligers belast met toezicht. Zorg ervoor dat jaarlijks het toezichtplan met je kader wordt doorgenomen en dat iedereen zijn haar verantwoordelijkheid neemt. Spreek elkaar aan op gedrag als dit niet gebeurt zoals in het toezichtplan omschreven staat.